

Nejlepší učebnice v Evropě

Zdroj:	Respekt
Datum vydání:	24.10.2011
Podtitulek:	Ve Frankfurtu ocenili českou Prvouku pro druháky
Odkaz:	http://respekt.ihned.cz/
Ročník:	22
Číslo:	43
Strana:	52
Autor:	JAN BRABEC
Rubrika:	ÚSPĚCH
Pořadí:	1
Oblast:	Časopisy - ekonomika a politika

Je to sice útlý sešit o pouhých osmašedesáti stranách, přesto má zcela výjimečný obsah a v disciplíně zvané poznávání má být opravdu kvalitním průvodcem. Nejde totiž o jen tak nějakou obyčejnou školní učebnici, kterých jsou dnes k mání desítky, ale o opravdu pozoruhodný pokus proměnit často nezáživné školní učivo ve vážně míněné dobrodružné zkoumání světa a života kolem. A za to si také odnesla z letošního mezinárodního knižního veletrhu ve Frankfurtu titul "nejlepší evropská učebnice".

Podle porotců totiž malým školákům pomáhá získávat nejen povědomí o "multikulturnosti, genderových otázkách, lidských hodnotách obecně", ale dává jim také příležitost nahlédnout na sebe sama prostřednictvím prvních pokusů o "sebehodnocení". Tu báječnou knihu nazvanou Prvouka pro druhý ročník základní školy vydalo plzeňské nakladatelství **Fraus** a jejími autorkami jsou historička Michaela Dvořáková a pedagožka Jana Stará z Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy.

Vážný pohled

"Naším cílem bylo nekrmit děti snůškou dat či nějakou povrchní zábavou, ale vtáhnout je do vážné diskuse o našem světě a jeho problémech. Aby se učily věci, které je zajímají a které chtějí samy vědět," říká za obě autorky Michaela Dvořáková. Ve své učebnici proto školáky uvádějí zdánlivě jednoduchým textem a hravými obrázky do tak složitých věcí, jako je svět médií, reklamy či informační technologie. Vedle toho zde děti získávají informace o vzniku republiky, životě ve městě a na venkově, o zvířatech v přírodě, o svém těle či o různosti národů a světových náboženství. Navíc se prostřednictvím minipříběhů učí, jak se mají k sobě chovat navzájem, jak poznat třeba šikanu či jak se bránit vůči domácímu násilí. Hloubku jejich nabytých znalostí pak prověřují sofistikované otázky, jako třeba jak se liší život francouzského chlapce od života dívky v Africe či v čem si je naopak podobný.

"Naše učebnice je spíš vážným díváním se na okolní svět než nějakým potvrzováním idealizovaného dětského pohledu. Chceme ukazovat dětem něco jako nejednoznačnost, nechat je nahlížet na situace z pohledu druhých. Taky jsme se do nazírání na běžné situace ze života dětí snažili dostat moderní odborná hlediska například z ekonomie, sociologie či politologie," vysvětluje Michaela Dvořáková.

Oceněná učebnice není nějakým náhodným a ojedinělým výstřelem do tmy. Impulzem k jejímu vzniku se stala školská reforma, která počátkem nového tisíciletí zavedla místo osnov rámcový vzdělávací program umožňující kantorům si výuku víceméně řídit a sestavovat – a tedy i pořizovat si podle svého uvážení nově vznikající učebnice. A protože už obě autorky měly za sebou s jejich tvorbou zkušenost (podle amerického vzdělávacího projektu Základy demokracie sestavily čtyři učebnice Pravomoc, Spravedlnost, Odpovědnost a Soukromí), oslovilo je nakladatelství **Fraus** s myšlenkou sestavit ucelenou řadu moderních učebnic pro první stupeň základních škol. Dvojice pak během několika let zpracovala sérii pěti učebnic, v níž je Prvouka pro druháky posledním svazkem.

Všem knihám je společný trend vyzývající k samostatnému myšlení a objevování světa. Starší ročníky tak čeká řešení složitějších otázek – třeba kdo by měl pomoci bezdomovcům, jak se dostávají peníze do banky, co má na starosti vláda, zda i ona musí – a koho – poslouchat či co je to moc a jak se s ní v demokracii zachází. "O řadě věcí děti nemají šanci se dozvědět, jejich znalosti pocházejí třeba jen z filmů či z toho, co doma utrousí rodiče," říká Dvořáková.

Zpracovat ale zrovna taková témata nebylo úplně jednoduché: sestavení jedné učebnice zabralo zhruba rok. Autorky jezdily po školách v různých koutech republiky, rozdávaly dotazníky a v rozhovorech s dětmi i učiteli se snažily zjistit, co je zajímavá a co vědí. Své poznatky pak díky péči nakladatelství **Fraus** konfrontovaly s německými, rakouskými, polskými a finskými **učebnicemi**. "Bylo to hodně inspirativní," říká Michaela Dvořáková. "Viděly jsme celou škálu možností, jak děti dobře a zajímavě vzdělávat. Takže doufáme, že se nám to podařilo také."

(JAN BRABEC)

Autorky sjezdily zemi a ptaly se dětí, co je zajímavá.

Foto: "Chtěly jsme je vtáhnout do diskuse o našem světě." (J. Stará a M. Dvořáková)

Foto: Milan Jaroš